

Geachte heer Geluk,

Bij het lezen van het document valt ons in algemene zin op dat het sterker wordt als we met de waarden beginnen. Zoals bijvoorbeeld: we willen dat mensen een betekenisvol leven kunnen leiden en gezien worden, we hanteren een menselijke maat en we staan voor een menselijke samenleving. Doordat dit nu meer aan het einde beschreven wordt, is het vanaf het begin niet helder genoeg en leest de tekst in eerste instantie technocratisch. Tevens lijkt het daardoor ook uit te stralen dat we als mensen steeds meer willen consumeren en het steeds allemaal beter willen hebben.

Als we deze waarden serieus nemen, moet er veel extra gedeeld worden tussen inwoners in bijvoorbeeld de inkomensverdeling. Dit vraagt dus niet om één enkele maar om moedige en harde keuzes in de politiek. Dit vraagt politiek leiderschap om dit te durven doen.

We vragen ons dan ook af of het zinvol is om onze gezamenlijke input te koppelen aan deze kabinetsformatie. Is dat dan toch niet opnieuw korte termijn handelen? We zijn van mening dat het nog veel meer doorleving vanuit ons gezamenlijk vraagt om samen te kunnen bouwen aan een samenleving die ervoor zorgt dat iedereen een kans heeft op een betekenisvol leven en het tijd vraagt om het pad wat gelopen moet worden te verscherpen.

Hieronder de antwoorden op de gestelde vragen.

1. Alle betrokken branches spiegelen hun eigen strategische agenda aan het verhaal “Nederland 2040” en komen met suggesties voor aanvullingen/verdiepingen, binnen de bestaande structuur en opzet van dit document. Voorstel is om uiterlijk 1/11/2023 een korte tekst in te dienen (max. 2 A4). U kunt uw suggesties mailen naar nederland2040@vng.nl.

Wat ons opvalt aan het huidige document hieronder in korte punten weergegeven:

- **Lange termijn** - Mooi om een visie op de lange termijn te gaan hebben – overweeg om in het licht van het 50 jaar terugkijken van Leonard Geluk ook om 50 jaar vooruit te kijken. Dus durf ook in deze visie 50 jaar vooruit te kijken.
- **Vertrouwen als inrichtingsprincipe** - Werken vanuit het vertrouwen in de inwoners vraagt een parallel proces met het werken met uitvoeringspraktijken. Door aanbestedingen komen er steeds meer partijen en is de betrouwbaarheid voor de zittende partij niet hoog. Dit vraagt ons inziens ook betrouwbaar partnership en het organiseren vanuit een ontwikkelparadigma. Dus onderschrijf de waarde van continuïteit in het sociaal domein en zorg. Werk dus met langlopende contracten én verlaat marktwerking.
- **Werken in netwerken is een ontdekkingstocht** - In netwerken met al deze partijen samenwerken vraagt nog een ontdekkingstocht hoe dit te organiseren. Zou het niet redelijk zijn om deze ontdekkingstocht, waarbij er ook fouten gemaakt zullen worden, op te nemen in het verhaal van Nederland 2040?
- **Van jong tot oud** - Inwoners worden geconfronteerd met alle wettelijke kaders van jong naar oud. Voor inwoners zelf is er geen sprake van een verdeelde realiteit. Toch kan onze systeemwereld dit nog moeilijk aan. Een brede blik hanteren, dichtbij de inwoners organiseren, nieuwsgierig zijn naar de praktijkervaringen t.b.v. de inrichting dient nog explicieter openomen te worden. Niet alleen de inhoudelijke ideaal wereld dient geschetst te worden, maar ook het modderige pad er naar toe. Wat met vallen en opstaan georganiseerd dient te worden.
- **SMART doelen en ambities** - In vertrouwen werken is ook wat in de praktijk gebeurt tussen inwoners en wijkteam. Onze les is haalbare, realistische doelen met elkaar en de netwerkpartners te formuleren. De vraag is of er niet toe gewerkt dient te worden naar meer

focus op enkele zaken en de rest te houden voor ambities voor de komende 50 jaar. Dus we moeten helder zijn in de keuzes die we gaan maken.

- **Bestuurscultuur** – In 2040 zien wij voor ons dat:
  - Er geen sprake meer is van reductionistisch denken. De complexiteit van de samenleving wordt anders benaderd en oude inrichtingsvormen van leren in de eigen koker worden verlaten. Er wordt meer ruimte gelaten en verantwoordelijkheid gegeven aan de netwerken zelf om binnen bepaalde (budgettaire en inhoudelijke) kaders duurzaam te experimenteren. Zie het recente rapport 'Is dit wel verantwoord?' van de RVS.
  - **Lokale beleid is versterkt.** Belemmeringen zoals versnipperd beleid, beleid gestoeld op wantrouwen, simpele oorzaak-gevolg oplossingen, geen duurzame relaties, sturen op financiën in plaats van op inhoud, en het herhalen van fouten uit het verleden zijn overwonnen. Er wordt gestuurd op inhoud en niet op belangen. Gemeenteraden bepalen door input vanuit de praktijk de toekomstvisie. Het Rijk faciliteert en helpt de gemeenten dit te verwezenlijken. De overheid geeft heldere kaders wat er voor het algemeen belang nodig is en laat de uitvoering ervan aan lokaal.
  - Er wordt **geluisterd en gereflecteerd.** Er wordt altijd eerst gezocht naar de tegenstem voordat een maatregel wordt ingevoerd. Bij iedere nieuwe regel wordt er ook één afgeschaft. Professionele en ervaringspraktijk zijn altijd de basis voor beleid.
  - Lokale teams staan naast de inwoner en nemen niet over. Uitvoeringspartijen werken in netwerken en werken vanuit de inhoud waar de lobby gezamenlijk op wordt ingericht. Marktwerking ligt ver achter ons en strategisch partnership op maatschappelijke opgaven zijn een feit. Medemenselijkheid en duurzaamheid zijn kernwaarden.

2. Elke organisatie komt met concrete voorstellen die passen bij het thema 'brede bestaanszekerheid'.

Denk aan:

a. Concrete beleidsvoorstellen die het toekomstbeeld dichter bij brengen.

b. Maatregelen die passen bij de in Nederland 2040 benoemde 'grote vereenvoudiging'.

c. Belemmeringen die weggenomen moeten worden of ruimte die geboden moet worden.

Maak de voorstellen zo concreet mogelijk en in de vorm van 'bullits' die zouden passen in een Regeerakkoord. Geef aan welke andere sectoren je nodig hebt om je voorstellen te realiseren.

- In 2040 heeft iedere inwoner voldoende om van rond te komen, zoals geadviseerd door de Commissie sociaal minimum. Ook heeft iedere inwoner een dak boven het hoofd met een eigen voordeur. Iedere inwoner ervaart minstens 3 betekenisvolle relaties en doet op een of andere manier mee aan de samenleving (een vorm van participatie), waardoor hij of zij het gevoel heeft bij te dragen aan en onderdeel te zijn van de maatschappij. Wijkteams zijn ingericht zodat de menselijkheid bovenaan staat in hun werk en werken aan bestaanszekerheid op een manier die uitvoerbaar is.
- Het experimenteren met nieuwe oplossingen is vast onderdeel van structurele budgetten en wordt niet als incidenteel strooigeld vanuit Den Haag beschikbaar gesteld. Het experimenteren gebeurt vanuit een ontwikkelingsparadigma en er wordt gestopt als het niet helpend is. Het leren van deze experimenten is een vast onderdeel van het beleid.
- Netwerken (sociaal domein, overheid, uitvoeringspartijen, woningcoöperaties, ---) formuleren gezamenlijk de opdracht om te werken aan bestaanszekerheid. Netwerken zijn dichtbij de leefwereld georganiseerd en zorgen voor feedback vanuit de leefwereld.
- Een samenleving maken waar iedereen in de basis goed kan functioneren, vraagt ongelijk investeren, een herwaardering van het praktijkonderwijs (40% van de bevolking), een pad wat

wegleidt van de prestatiedruk voor jongeren. Dit mag ons inziens ook explicieter terugkomen. Het vraagt tevens het insluiten op alle niveaus van de samenleving.

- In 2024 zien wij mensen als uniek en van waarde, mensen zijn geen probleem dat moet worden opgelost. Achter die ene persoon zit een verhaal, een context, daar willen we naar luisteren. We maken een samenleving die voor iedereen toegankelijk is. Als specifieke omstandigheden zorgen voor een andere behoefte koppelen we de hulpvragen aan de fase waarin iemand zich in zijn of haar leven bevindt. We hebben ruimte voor dat wat er is, voor het niet-weten en verdragen dat het soms niet op te lossen is, en dat het leren omgaan mét en balans herstellen voldoende is.